

APĂRAREA NAȚIONALĂ

organ național independent.

Apare: Miercuri, Vineri și Duminică.

ABONAMENTELE:

Pentru monarhia austro-ungară:

Pe un an 24 cor., 6 luni 12., 3 luni 6 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe an 25 franci, 6 luni 13 franci, 3 luni 7 franci.

Abonamentele se plătesc înainte.

Redacția și administrația:

Strada Stefaniei Nr. 13.

Un număr costă 20 bani.

INSERȚIUNILE:

Un rând petiu sau spațiul său coastă pentru publicarea odată 12 bani, de două ori 18 bani, de trei ori 24 bani. — Reclame la finea textului coastă șirul de petiu 50 bani.

Prenumeratiunile și inseratele se primesc la administrație, strada Stefaniei Nr. 13.

Epistole nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Cernăuț, 7 Mart 1908.

Ca una din cele dintâi datorii, ce ni incumbă, am privit întotdeauna datoria, de a respinge orice atac, ce se prepară sau se face la viața noastră națională. Și constind viața aceasta numai din o totalitate mai mare sau mai mică a vieții unicilor indivizi, cari compun corpul nostru național, e lucru firesc, că progresul acestora nupoate să ni fie indiferent, ci mai virtos trebuie să ni insuflă un interes deosebit, căci mersul lor spre bine, e un mers spre bine a întregului nostru popor. Un corp puternic de funcționari, născut din sinul poporului nostru, pătruns de sentiment național și de dragoste pentru popor, din care își trage obârșicia, e cea mai tare garanță pentru binele acestui popor. Durerile lui vor fi înțelese și delăturarea lor nu va întâmpina greutăți, ce nu s'ar putea învinge. Doar ca să se afle și în acest corp caractere mici de zile și mari de patimi, cari de dragul unui interes de tot particular, interes, din care atară de acel individ, nimene altul nu poate să tragă vre-un folos, sint în stare să uite și de mamă și de tata și de lege și de limbă. Dar chiar dacă și există astfel de indivizi, moment, ce-l întâlnim la toate neamurile omenești, progresul poporului e totuși mai bine fundat, căci la adică și aceste triste existențe,

repușe de muștrări de cuget, se vor sfîși să nu întindă și ele mîna de ajutor. Și dacă această mîna ele și n'o întind din inimă curată, o fac de ochii lumii, și tot e mai bine, decît să n'o întindă de fel; giaba; sîngele nu se preface în apă și leul nici cînd în momiță.

În virtutea acestor principii am dat o atențiune deosebită progresului corpului de funcționari romini de la toate autoritățile din țară, fără deosebire de rang, convinși fiind că un funcționar indigen o să fie pentru poporul nostru cu mai multă tragere de inimă decît străinul cel mai savant. Cînd era numai vorba de vr'o apretură, nu ne lîm sfiit a solicita sprijinul tuturor actorilor, îndeosebi a reprezentanților poporului nostru, în favorul petențiilor noastre și multămită intervenției acestor factori, am ajuns la rezultate favorabile, chiar în cazuri de tot critice.

De astădată sîntem siliți să ne ocupăm cu o afacere dela direcția bunurilor fondului nostru.

La administrația bunurilor acestui fond, au devenit vacante posturile de administrator din cercul silvic din Vicovul de sus, din Seletin și din Stulpicani.

Între funcționarii, cari reflectează la aceste trei posturi se află trei Romîni, un Germîn și un Rutean.

Cei trei Romîni sînt dupre vechime și dupre merite, cei mai bine evalificați, pe cînd Germînul e al patrulea, ear Ruteanul al cincelea. Dupre drept s'ar aștepta dar, ca aceste trei posturi să fie conferite celor trei Romîni, fiind ei cel mai bine evalificați, și denumirea lor ar fi primită de întreaga țară cu satisfacție, căci ar fi evident, că dreptatea ar fi principiul conducător al forurilor compentente. La noi însă merg treburile altfel; sint multe »foruri competente«, cari privesc țara noastră de un pașalic, unde poți face ce vroști și unde populațiunea băstinașă nu are alt rost, decît a furniza indivizii necesari pentru serviciul personal al acestor »foruri competente«, pecînd »ele« se privesc ca satrapi și inviolabile și sacrosanate.

Cu toate că cei trei Romîni sînt cei mai vechi, cu conduită perfectă, de legea gr.-or., după informațiunile primite, se fac sforțările cele mai mari ca un post să fie conferit Germînului, unul Ruteanului și — fiind trei de toate — unul unuia din Romîni.

Fiind vorba de posturi la direcția bunurilor fondului gr.-or., un fond, care s'a format numai din avere romînească și a cărui statut normează, că la aplicarea unui individ în un post la administrarea averii sale, să fie considerați în

primul rînd competenții de legea gr.-or., pretindem ca acești trei romîni să fie în primul rînd considerați.

Germînul, care e al patrulea, e de legea rom.-cat. și fiind el născut și crescut în Austria de sus și importat la noi fără voea sa, deși vroște să fie avansat, totuși nu reflectează la un post din aceste trei, pentru că afară de nemțește, nu cunoaște nici o boabă romînească sau ruteană și se trage să vină înapoi în patria sa.

Ruteanul e de legea gr.-cat. și e al cincelea la rînd; afară de astea și el de limba romînă nici cea mai mică cunoștință n'are și în toate trei cercuri silvice cunoștința limbii romînești e de neapărată trebuință.

Cum de vine dar, că s'a luat în vedere avansarea celor doi străini neevalificați în locul celor doi Romîni evalificați pe deplin?

Dacă vre unul din competenții Romîni ar fi comis vr'o ilegalitate, în urma căreia i-s'ar fi aplicat vr'o pedeapsă disciplinară, sau ar fi incapabil să conducă administrația unui cerc silvic, nedispunînd de cunoștințele necesare, am înțelege acest lucru. Dar, cum am zis-o, toți trei candidați romîni sînt evalificați pe deplin și conform pragmaticeii de serviciu a funcționarilor statului nu există nici o cauză, în

FOIȚA.

Literatura de cișlegi și „Buciumul“.

Sînt »tînăr plin de speranță«. Am o nevastă și trei copile. Mă doare că sînt căsătorit, căci de douăzeci de ani, decînd sînt legat cu nevasta nu sînt victima ei, ci victima neamului meu. Fiind om cu licență în drept și văzînd, că atîți nelicențiați se validează pe cele șapte terene de viață, pe cari le are »Romînul de pe vremea lui Alexandri în pieptu-i de aramă« m'am decis să mă usez și eu de ele. Afară de cel al literaturii am străbătut pe toate și nici pe unul n'am avut succes. Bine-a zis, cine-a zis: »Ce folos de minte, dacă cap nu-i«. Idealul meu cel mai vajnic pînă astăzi a fost, să ajung în parlamet sau dietă. Am luptat umăr la umăr cu George Popovici, cu Flondor și cînd dam să candidez se îndeseau înaintea mea niște »vanitoși imberbi« și eu omul cu »tactică, rațiune și principii« trebuia să las să vestejască floarea gîndurilor mele. Așa a trecut an

după an de muncă și m'am trezit într'o bună demineață, că-s democrația la putere. M'am retras de pe terenul politic, căci ar fi fost sub demnitatea mea și a nevestei mele, care dorea mai mult decît mire să mă vadă deputat, ca să stau cu mojiții la o masă. Ca să uit de durerea unui vis neîmplinit, m'am făcut dansator. Mă duceam pe la baluri, dansam veniam, acasă, »legam de piciorul drept creionul«, de marginea patului coala de hîrtie și încurcam dări de samă despre petrecerea, la care participam. Cînd mă treziam demineața era totul gata. Nici cînd nu gîndeam, că fac literatură, căci era totul nu știu cum săc. Ceva de cișlegi, nu cuprîndeau acele dări de samă. Făcînd în fine la niște baluri curte la doame neveste și-o domnișoară m'am trezit după un bal cu capul spart și amenințat de nevastă cu divorțul.

Am sfișit'o și cu dansul. M'am apucat de pictură. Indiferentismul Romînului bucovinean față de artă, tocitumi-au într'atita sentimentele, că într'un timp nu puteam picta nici un animal, pe care'l

pot copia copiii de prin clasele primare. Cu pictura mi-am neglijat oficiul și-am trebuit să mă pensionez. Inchipuți, cetitoriuile, în ce mediu de viață mă aflam după pânzionate. Nevastă ai, copii ai, remunerație ba... Scurt, am catrierat în timpul panziunii mele, afară de literatură, toate terenele de viață, cari li aveam în pieptu-mi de aramă. A venit vremea să mă apuc și de literatură. Mă purtam cu gîndul să edau o revistă cultural-politică, taman ca »Buciumul« din Cimpulung. Colaboratori aveam destui. Cu dl Iancu Nistor, redactorul »Junimii Literare«, împlăm la hram unul la altul, poetul Beuca îmi face curte la nevastă și cu dl V. Calmuțchi, șeful gării Hatna, mă purtam cu gîndul să mă încumătresc. Fiind membru emeritat al »Junimii«, trebuia să scrie le revista mea Gramadă și Leandro. Pe cari din scriitorii tineri nu-i puteam captiva eu puneam nevasta și copila cea mare să li facă curte. De cite ori în nopți întunecoase stam la gura sobei gîndindu-mă la revista mea, îmi vinea și dl N. Iorga cu »Neamul

Romînesc« în minte. Cu foaia sa politică i-a succes să facă un partid nou în România liberă, unde sînt atitea partide. La noi gîndeam eu, ar să meargă treaba mai ușor. Avem doue partide, care își sapă groapă unul altuia. Împăcîndu-le prin foaia mea pe aceste pot face din ele ușor un singur partid. Așa gîndeam să ajung prin mîneca literaturii acolo, adică conducătorul Romînilor bucovineni, unde prin zeci de ani de muncă, n'am putut ajunge.

Pe coperta revistei mele m'am fost decis să pun fotografiile nevestei și copilei, ca să fie toată întreprinderea mai trăgătoare. Venind într'o sară acasă după ce inventasem într'o primblare numele revistei și aflînd revista »Buciumul« pe masă, m'a făcut să răcnesc ca »strămoșii noștri, trudiții boi de muncă« și să mă smulg totul, deoarece 'mi era tot idealul încorporat în acel »Bucium afurisit«. Cu redactoria am sfișit'o, fără să'ncep ceva. Mă gîndeam să mă apuc de poezie. Sentimentele'mi tocite dela pictură de sigur, c'or fi fost și pentru

virtutea căreia ei ar putea fi preterați. Afară de astea toți trei Români servesc deja între 8 și 9 ani, pecind își doi străini sînt mult mai tineri.

Funcționarii actuali dela direcțiunea bunurilor din rangurile mai nalte, cari sînt toți străini, au ajuns în rangul de administratori deja după vr'o 3—4 ani de serviciu. Ear Români noștri să nu poată ajunge în acest rang nici după 8—9 ani? Unde este dreptatea? unde bunăvoința cercurilor competente, de care am fost asigurați de atîtea ori? Dacă domniile cei mari vroesc numaidcît să fie avanzați acești doi străini, fie; noi nu ne-om opune; dar nu vom suferi odată cu capul, că acest avanzament să urmeze în detrimentul candidaților noștri, căci strîmbătatea, ce li s'ar face acestor trei bărbați, o privim ca o strîmbătate făcută poporului și bisericii noastre și întru apărarea noastră vom întrebuița toate armele legale.

Avertisment deputaților noștri, să fie cu ochii în patru.

Nepăsare sau criminalitate ?

Quo usque? pînă unde? Luni întregi tot înșirăm fapte comise de comitetul țării în detrimentul poporului nostru și nu mai isprăvim. Luni întregi vom înșira trebușoare de astea și în viitor și ni-i teamă că nu vom isprăvi. Și ne-ar plăcea mult să isprăvim odată, căci ni-i frică să nu plictisim pe cititorii noștri. Dar chiar să știm că ar urma o plictiseală încă pe atîta de mare, noi totuși vom înșira aceste trebușoare și mai departe, căci asta ni-o dictează datoria de ziariști. Dar ca să evităm după puțină plictiseală, vom căuta să dăm înșirării acestor trebușoare o formă nouă, formă de poveste veche.

Eată dar povestea cea mai nouă:

A fost odată un adiunct la o perceptorie din țară, care avea un tată deputat în parlament. Și deoarece acestui adiunct îi mergea la perceptorie cam pe sponci, s'a rugat el către tatăl său, să facă ce-o face

și să-i găsească alt post. Și tatăl său om cu influență, s'a grăbit să-i exopereze sub cuvânt, că e morbos, dela stat întîi o pensiune și apoi să-i caute alt post. Dar deoarece la stat alt post nu putea să-i afle, hai la țară.

Dar și aici cu una cu două nu merge, mai ales cînd toate posturile sînt ocupate. Atunci ori se crează un post nou, sau se scoate un funcționar din slujbă. Lucrul acest din urmă e mai ușor, mai ales cînd e vorba de funcționari mai vechi.

Și deputatul l'a vîrît pe tînărul pensionist la spitalul alienaților din Cernăuți, deocamdată să facă praxa necesară; sau luat însă totodată și măsurile de precauțiune necesare, ca administratorul dela acest institut, care din nefericire e Român, să nu mai steie mult în activitate, ci să grăbească a cere pensie. Și trecînd acesta la pensiune, celalt pensionist, avînd și praxa necesară, va fi denumit în curînd administrator la spitalul alienaților din loc, cu toate că din cauză de infirmitate a fost trecut din serviciul statului la penzie. Și eată vom avea în scurt un administrator tînăr și un pensionist vechi și un pensionist tînăr și un administrator vechi și asta numai în urma influenței unui deputat din senatul imperial.

Și povestea — credeți că-i gata? Ași! Poveste, poveste înainte mult mai este.

Acelaș tată, acelaș deputat, mai avea un fiu, practicant de contabilitate la guvernul țării. Și acestui tînăr îi mergea de tot rău; era bolnav, la biuro nu putea lucra, avanzament ca'n palmă și la stat protecție — deși se poate încă afla încă ușor — dar tot mai greu ea la serviciul țării. Hai deci și cu el la serviciul țării, tot ca practicant în contabilitate.

Dar boala-i boală; mai ales cînd e tuberculoză, e rău de tot; cheltueli colosale și auspicii puține, doar dacă

te duci în vre-un sanatoriu. Dar aici cheltuelile îs al dracului de mari. Ce-i de făcut? După 2 luni de serviciu la biuro de contabilitate al țării noul practicant, care anunțase prin toate gazetele că a eșit din serviciul statului de bună voie, se anunță bolnav, cum era și adevărat.

Tatăl său, om de influență, — doar e deputat în senatul imperial — se pune pe lîngă forurile competente dela comitetul țării și numai ne trezim, că tînărul practicant în urma serviciilor sale neprețuite, aduse țării prin decurs de 2 luni, e trimis pe spesele țării la sanatoriul pentru tuberculoși din Alland, nu departe de Viena. Aici țara plătește pentru el taxele, de clasă primă.

Se poate poveste mai frumoasă?

Regretăm însă că nu e poveste, ci adevăr trist.

În serviciul statului, dacă nu ești deplin sănătos, nici nu ești primit. În serviciul țării acest tînăr e primit, și tremis dupre 2 luni în un sanatoriu, unde cheltuelile lunare, ce le are țara cu el, se urcă la câteva sute de coroane. Ce serviciu a putut face pentru țară acest ofticos prin decurs de 2 luni? Nu-i asta batjocură nemaiomenită făcută cu averea țării? Am dat în vileag multe fapte comise de comitetul țării, dar ca asta încă n'a fost nici una așa de gravă. Au membrii din comitetul țării știre de acest caz?

Dacă domniile lor au știre de el, de ce tolerează, ca averea țării să fie istrăvită într'un mod alît de — am putea zice — criminal, de ce atîta nepăsare? Sau este țara necesită să se închine unui deputat din senatul imperial? Cînd avem lipsă de influența deputaților noștri pentru o faptă de doamne-ajută, nu-i aflăm, dar la astfel de lucruri ei stau față!

Dăm această faptă în publicitate ca poporul, din a cărui sudoare se plătesc astfel de cheltueli, să-și deie părerea sa.

Dăm însă și numele deputatului din senatul imperial, care nu s'a sfîit să pretindă dela țară astfel de serviciu. Deputatul este deputatul rutean dl I. Pihuleac.

Morala lui Pinteia din Vatra-Dornei.

Vatra-Dornei în 20 Faur 1908.

Din cauza imbulzării de material nu nia fost cu putință să publicăm acest articol imediat după primire.

O facem însă acuma, fiind-că ținem a stigmatiza ori și ce corupțiune, fie ea comisă chiar de un Român.

Cu o altă ocazie din anul trecut am schițat însușiile caracteristice ale acestui bărbat atît de nimerit și obiectiv, încît chiar el însuși le-a recunoscut conform cu adevărul.

Ținem deci a trece la ordinea zilei asupra acestei persoane pline de păcate.

Cele ce nu se pot însă trece cu vederea decătră un organ publicistic, ce are a veghia asupra tuturor afacerilor de interes general și cele ce nu pot să ni rămînă indeferent cînd ni-am propus a scuti fondul nostru gr. or. de ori și ce jafuri, sînt gheșeturile acestui bărbat, care profitînd de funcțiunea sa publică și-a aquirat întinsuri de nămol în Dorna-Candreni și Poiana-Stampi (viclean cum e el le-a intabulat pe numele nevastei sale) cu văditul scop, spre a le octroa fondului la care servește pentru un preț izecit.

În alte țări s'ar răspunde la o atare încercare mîrșavă a vre unui funcționar cu o cercetare disciplinară și dînsul ar fi să treacă în cazul cel mai favorabil fără cruțare la penzie, deoarece e o nespusă inonestitate și mai mult decît condemnabilă imoralitatea a se îmbogăți pe socoteala stăpînului, care te hrănește.

Astfel a pățit-o un funcționar mai înalt în Galiția învecinată înainte de aproape un an, care cumpărînd pe numele surorii sale enclave în posesiunea statului le-a oferit în urmă acestuia spre cumpărare. Asemenea caz și ce deosebită tratare!!

În cazul de față — unde e vorba de averea fondului religios și nu de cea a statului — chiar și morala cercurilor conducătoare începe să schiopăteze astfel că stăm față de tot regretabila aparență, că tocmai aceleș cercuri competente sprijinesc aici din resputeri întreprinderea d-lui Tarnoveanu, dînduși toate silințele a delătura multele obstacule, ce contravin pentru a aduce la capăt transacțiunea intenționată.

Cu aceasta se propagă pe față în mod nerușinat o corupțiune din partea autorităților ce sînt chemate a suprima astfel de năzuinți, ce surpă morala și disciplina în corpurile funcționarilor și a delătura elemente ce au pătat în mod atît de flagrant cinstea lor de funcționari.

Aceasta este și trebuie să fie părerea fiecărui om cu cuget și simț de dreptate, dacă e condus de motive adevărat reale.

Acuma să ni fie ertat a ne ocupa nițel de detaliurile acestui gheșeft dubios, se ntelege pentru fondul religios.

poezie. Gîndeam să mă apuc de proză; dar n'am citit afară de Creangă și Hegel nemică și-mi lipsește limba, logica psihologia etc. etc. Gîndeam să mă apuc de critică; dar și în acest ram al literaturii îți trebuiește „rațiune, talent, știință“ și eu n'am nici unul din aceste daruri. Sbuicîmîndu-mi astfel crierul, primesc în prima Martie „Voința Poporului“. Cînd citesc titlul articolului din foită, un fulger mi-a trecut prin toate mădulările trupului. Ha, ha zic eu acesta-i un ram nou al literaturii. »Literatură de cișlegi« s'a scris de sigur puțin și ca critic de literatură de cișlegi, cred, că voi face parale nu numai la noi în Bucovina, ci în toate țările locuite de Romîni.

Incepînd a răsfoi prin cărțile și ziarele ce-mi stau la dispoziție, să aflu vr'un op care ar aparține literaturii de cișlegi, mi-a fost zădarnică munca. Luînd numărul trei din „Bucium“ în mînă, mă taie prin mînt, că această revistă a apărut în cișlegi și literatura din ea trebuie să fie de cișlegi.

Citesc poezia »Ruga robilor«, cu care începe numărul, în ea numai vorbă de fruct. Cu iuteala unui aparat electric m'am pus să apriciez valoroasa revistă. Știu încă din liceu, că ori ce articol de critică începe cu schițarea biografiei autorului, pe care-l tragi în discuție. Introducerea la articolul meu îi cuprînsă chiar în „Bucium Nr. 3“ cu titlul „Apariții ale timpului“. Ce scrie acolo dl Bocancea despre noi Bucovinenii tot aceea voiam să scriu și eu despre d-sa. Mulțumesc d-le redactor, că ți-ai schițat viața și intențiile cruțîndu-mi astfel din timp și coale, pe cari le-am cumpărat pe datorie. Puțintică introducere despre revistă, cred, că n'ar fi dăunătoare. Apariția revistei „Buciumul“ e pentru noi ceea, ce a fost apariția volumului lui Damian la timpul său. Aceste evenimente epocale trebuie să ne bucure pe noi Bucovinenii, mîndri fiind de capacitățile, cari ne împresură atît de des. Apărînd valoroasa revistă în cișlegi se ocupă numai cu literatură de cișlegi.

Un exemplu foarte bun despre literatura aceasta este „Ruga robilor“ din

numărul, cu care voesc a mă ocupa. Apărînd doue numere și sfîrșindu-li-se fructul, încep buciimătorii a cere mîncare dela atotputernicul. „Doamne, Dumnezeu nu mai lăsa să crească flori albe pe pămînt, ci flori roșii de singe“, adevărat carne. Indreptîndu-se, cătră riuri li zice autorul să se prefacă în singe. Cred, că fiind buciimătorul, care-i după părerea mea încorporat în persoana redactorului prea modest, n'a zis să se prefacă riurile în vin roșu. Totuși lasă d-sa din aureola ideilor, ca să se resfrîngă o rază în vin, căci zice, că »strămoșii trudiții boi de muncă«, un atribut foarte nimerit, se înecau în valurile riurilor. Ei vineau dela muncă ca și »părinții suspinînd« pe luncă și se închevăluiau de scîrbă. Pe lîngă lunci trec de regulă riuri și cum erau ele pe atunci de vin, se vede că atîta cinsteau pînă ce se resturnau în valurile lor. La astfel de oameni le zic și eu boi. Dar Dumnezeu să-i ierte, că ei au inventat buciumul.

(Finea urmează.)

La noi în județul Dornei e un secret public, că dl Tarnoveanu și-a cumpărat pământurile, ce le oferă el astăzi fondului cu un preț de tot minimal. Astfel a solvit el comunei Dorna-Candreni pentru 6 jugere un preț de numai 200 cor. Și celorlalți proprietari li-a stors dl Tarnoveanu locurile dealtcum fără orice valoare pentru niște prețuri de batjocură și a solvit poate în total maximum 5—10.000 cor., pecind astăzi el solicită dela fondul religionar suma de 50.000 cor.

Estimațiunea acestor locuri de nămol precum și darea de seamă asupra analizei făcute nu sînt după cum ar trebui să fie, rezultatul unei cercetări la starea locului (aceasta numai cu anevoe s'ar pute face în timp de earna) ci un elaborat fictiv compus la masa verde — adevărate sate ale lui Potemkin — transpuse în cîmpiile Bucovinei. La acest loc nu putem fără a da expresie mirării noastre, că chiar și judecătoria locală s'a lăsat determinată a admite o estimațiune în vreme de earnă.

Dar întrebăm mai departe.

S'a constatat oare cu destulă pricepere ori de are fondul neapărată trebuință de aceste locuri?

Nu! Cel puțin avem cunoștință despre multe nedumeriri în aceasta privință. Fondul religionar dispune de destule întinsuri de nămol.

S'au examinat oare aceste în ce privește conținutul lor de nămol și puterea acestuia?

Earăși nu!

De ce dar aceasta grabă, ce o manifestă direcțiile competente intru rezolvarea acestei afaceri?

Să fie într'adevăr ceva adevărat din zvonul respindit în Dorna, că hitrul Pinteia să-i fi stors șefului de secțiune, d-lui Pop, într'un moment de slăbiciune asigurarea, că se va întrepune pentru o rezolvare favorabilă a petițiunei sale și că va exopera-o cu orice preț. Cel puțin numai astfel se poate explica siguranța, ce a manifestat-o Pinteia într'o societate de domni, unde revenindu-se la afacerea sa de mai sus, fiind în duși bune să fi exclamat: »Chiar de s'ar pune toată lumea în mișcare, eu totuși mi-oi face gheșeftul«.

Nici nu ni vine în gînd a-l bănuî pe dl Pop că ar participa la cîștigul material ce rezultă din acest gheșeft leonin pentru Pinteia, dar ținem a-i recomanda să nu sprijinească cumva prin influența sa o afacere, despre care se știe pretutindeni că nu e curată.

Nu e de loc cu cale, ca forurile superioare să-și dea concursul la astfel de gheșefturi mîrșave; și că teza aceasta conține un adînc adevăr, despre aceasta se va încredința de sigur și dl șef de secțiune; dorim numai, ca să o afle d-sa încă înainte de ce s'a compromitat. Cum de vine adevărul fondul religionar să înlesniască noue legături conjugale în casa lui Tarnoveanu, cumpărînd cu prețuri exorbitante niște mlaștini, despre cari nici nu se știe neîndoelnic, dacă are fondul trebuință de ele sau ba.

Nu putem fără a atrage atenția consistoriului asupra acestui caz eclatant de istravă, ce se intenționează cu averea fondului religionar în interesul unui funcționar al fondului, sau mai bine zis, în interesul

nevestei sale; îl interesăm prin șirele prezente în afacere îndeosebi pe deputatul nostru contele Bellegarde, dela care, știindu-l bărbat cu un ales simț de dreptate, singur ne putem aștepta că se va opune cu succes unui atare abuz, ce se pregătește la integritatea averei noastre bisericesti.

Apelăm totodată la întreaga publicitate, ca să respingă cu indignare astfel de proceduri revoltătoare, ce nu ar lipsi să compromită pe lingă autoritățile publice angajate și întreaga viață morală din țară.

Nu vom esita în fine să ne îndreptăm la caz de trebuință și la locul suprem pentru a aduce cît se poate de exact la prea înalta cunoștință acest atentat intenționat la averea fondului, nu mai puțin însă și ținuta dubioasă a forurilor competente față de acesta. Vom vedea, dacă mai există măcar un pic de morală în cercurile, ce au să hotărească în aceasta afacere.

Correspondentul din Vatra-Dornei.

Scrisoare din România.

Situația politică din România a intrat în timpul din urmă într'o stare nouă, prin care se deosebește de cele ce au precedat-o. Revolta de astă-toamnă a dat guvernărilor posibilitatea d'a înțelege rostul greșit al politicii ce urmăreau; dar nu numai lor, ci și lumii întregi, care pare că de atunci încoace urmărește mai cu multă atențiune evenimentele ale așa numitei Belgia orientului; i-a deschis ochii.

Nici odată nu s'a putut vîdea un interes mai viu din partea țării culte față de România ca acum. Toate își fixează privirile asupra celor ce se petrec în parlamentul din București și în sferile politice ale acestuia. Desbaterile legilor agrare, chestia izlaurilor, a judecătoriilor de pe lingă acestea, toate sînt discutate de tot temeinic. Asemenea și poziția conservatorilor față de aceste și pînă organele lor de publicitate acești factori își exprimă satisfacția pentru grabnica rezolvare a chestiei silite ce preocupă țara și pe care de bună seamă că o vor duce la bun sfîrșit.

Partidele politice a'le acestei țări dela 48 încoace, nu s'au ocupat aproape de loc de starea țărănilor și dacă s'au ocupat, atunci în mod prea fugitiv. Și cu deosebire de cea a proprietarilor mici nu s'au ocupat de fel; de aci mișcările și frămîntările nemulțumiților, a căror pară a izbucnit astă-toamnă în limbi de foc. E deci de dorit, ca guvernul actual să-și dea altfel seama de de importanța chestiei, ca ranele sîngerînde ale blîndului și supusului popor romin să nu dea în cîngrenă, ci să caute să le viudece la timp și radical, dacă nu vroeste să mai pățească una ca cea din toamna trecută.

Alta-i starea morală a Romînilor de acum și alta a fost ea pe timpurile boerescului, cînd norodul nu știa decît că trăește pe lume. Dar că pentru ce trăește și ce rol îi este lui atribuit în viața politică asta deabea acum o știe și credem, că va înțelege și de aci înainte, căci precum se desvoaltă natura de

la sine, așa și firea omului se schimbă pe zi ce merge.

Trăim, slavă Domnului, în veacul al 20-lea și nu ni mai este teamă nici de emisarii paștilor, ce inundau România prin secolii 12—16 propagînd catolicismul, nici de ocuparea acesteia decătră atotputernicii aurului și argintului, cari pentru cîteva pungi puneau mîna pe destinele țării, cum pe timpul fanarioților, cari prin calomni și mituiri ocupau tronurile; astăzi nu mai e nevoie de partide nici turcofile, nici grecofile sau rusofile, ci e nevoie de partide, cari să înțeleagă nevoile și durerile supușilor țării și cari să ducă mereu lupta contra egoismului și asupritorilor, eliberînd poporul de lanțurile grele ce-l apasă și ușurîndu-i astfel viața, dîndu-i totodată și posibilitatea de a se desvolta moralicește și sufletește. Nu mai acele țări se pot numi astăzi culte, cari și-au putut însuși aceste calități indispensabile timpului de față.

Mișcările popoarelor Europei, la intervale atît de scurte, dovedesc îndeajuns necesitatea schimbării formelor de guvernare nu numai în România, ci peste tot globul pămîntului. Aceasta o vîd și orbii și o pricep și copiii oricît de naivi ni s'ar prezenta ei, și aceasta au putut-o vedea și guvernății regatului romin în timpul din urmă.

Că s'a muncit încă de pe timpul domnitorului Cuza în direcțiunea amintită a fost just, precum tot atît de just și adevărat este, că dela venirea gloriosului Carol în România, starea acesteia s'a schimbat cu totul în spre bine. Dar nu mai puțin adevărat este, că România reclamă încă multă muncă serioasă și pricepută, pînă să-și asigure acea armonie și stare de mulțămire între supuși săi, pe care timpul de față o cere.

Partidele prezente, în fruntea cărora stau bărbați probați cu experienți mari, vor ști ele să echilibreze treburile în așa mod, ca să poată mulțami norodul nerăbdător și setos de-o viață mai ușoară, mai dulce, mai plăcută?... Legile agrare votate de cîrînd, vor putea oare mulțumi și liniști spiritele înfierbîntate? Aceasta poate să fie în cazul, cînd ele se vor aplica cu rigurozitate, însă fără părtinire și influență și cînd judecătoriile respective își vor îndeplini cu scrupulozitate misiunea lor.

Deși legile în România nu se prea respectă, totuși credem că de astădată nu vor rămîne literă moartă ci vor contribui, conform menirii lor, la liniștea, pacea și înflorirea neamului romînesc din regat, pentru care sînt făcute și prin cari se va putea da Romîniei posibilitatea de ași continua în liniște și netulburată calea apucată pentru a atinge acel ideal sfînt, de care e legată soarta Romînilor de pretutindeni.

Traian.

Discuția la legea circiumelor.

Eri s'a terminat la Cameră discuția legii circiumelor. Desbaterile au fost lungi. Proiectul deși admis în principiu de toate partidele noastre politice, a găsit în rîndurile majorității și în ale opozițiunii persoane ca să-l combată. Netăgăduit că

dintre adverzarii legii d-nii Culogiu și Iarca au fost cei mai violenți în criticile lor. Dl Victor Filotti a fost mai puțin violent dar desigur că ar fi făcut mai bine să renunțe la niște argumente care pe lingă multe altele, aveau și cusurul de a fi adeseori în vădită contradicție cu concluziile științei și cu experiența celorlalte state. De aceea a și fost ușor d-lui Dr. Stoicescu ca într'o excelentă și foarte documentată cuvîntare, să restorne toate obiecțiunile aduse de adverzarii legii.

Discuția s'a terminat prin discursurile d-lor Costinescu și Sturdza.

Cuvîntarea Ministrului de Finanțe nu a fost numai o expunere limpede și complectă a chestiunei, dar a fost și un foarte temeinic răspuns la toate criticile aduse proiectului. Nici una din obiecțiunile făcute legii nu a rămas fără răspuns și țără un răspuns hotărîtor. Majoritatea a subliniat cu numeroase aplauze, frumosul și atît de interesantul discurs al d-lui Costinescu.

În deosebi a fost tericit dl Costinescu în partea din cuvîntarea sa în care a răspuns acelor ce susțineau că legea de față este un atentat la libertatea comerțului și acolo unde a vorbit de ceice varsă lacrimi pentru circiumari a căror soartă nu este de plîns din nici un punct de vedere; nici din punctul lor egoist de vedere, nici din punctul de vedere al interesului general și superior al neamului.

Din acest punct de vedere înalt s'a pus în discursul său și dl Sturdza, care a ținut să arate indignarea sa — legitima sa indignare — față de ceice nu vreau să înțeleagă că orice măsură în potruiva alcoolismului este binevenită și că alcoolismul este un pericol atît de îngrozitor pentru societățile moderne, încît o țară nu poate lua niciodată destule măsuri ca să-l combată.

Foarte aplaudată a fost declarația d-lui Carp care cu sinceritatea cam brutală cel caracteriza a declarat că nu numai nu combate legea și nu va încuraja niciodată agitația circiumarilor, dar că va proceda față de ei cu mai multă asprime decît dl Costinescu cînd va veni la putere. Cînd zgomotul acestor dezbatere se va împrăștia, sîntem singuri că lumea va recunoaște și mai bine cit de însemnat e pasul făcut prin legea circiumelor și că va înscrie această lege pe lingă numeroasele legi bune cu care dl Costinescu a înzestrat deja țara.

»Viitoriul« Nr. 105 de 6 Martie.

„APARAREA NAȚIONALĂ” ÎN ȚARA.

Din Sirete.

In atenția Vener. Consistoriu.

Stimate d-le redactor!

Vă rugăm să dați publicității următoarele șire:

La 19 Decemvre 1907 iscîndu-se divergențe de păreri din motive de competență între dl Oreste Dlujanski, preot romin și casar și între dl V. Ropcean, directorul internatului din Sirete, adunarea extraordinară de atunci a internatului hotărî unanim ca neînțelegerile iscate să fie tranșate de un juriu de arbitri, cărei hotărîri se supuse ambii liganți și-și alese juriu în fața planului.

Dl Oreste Dlujanski, crezînd, că juriul de arbitri nu-i va da satisfacția dorită, a aflat cu cale să-i denege competența de a judeca asupra persoanei și a intentat proces d-lor Vasile Ropcean și Eugen Silion, trimbițînd în lumea largă prin gura »Voinței poporului«: »I-am dat în judecată, pentrucă mi-ar fi zis:

»Defraudant, om fără caracter și om fără onoare» vom vedea cum s'or spăla. Ear ca martori a tras prin nesocotința sa în noroiul său, preoți și învățători, 12 de toți, bărbați de onoare și îngrijiți de neamul încredințat cîrmuirii lor.

Înainte judecătoarei însă, așa conform culturii sale academice, ciștigată ca bursier al statului român, pretinde cu insistență natingă, ca să fie jurați colegii săi, cari sînt preoți ca și dînsul. Judecătorul și avocatul său, indignați de purtarea sa neomonoasă îl roagă: »d-le părinte, nu pretind jurămîntul. Nu! Eu cer să fie jurați „Um Parteilichkeiten zu meiden“ (ca să nu fie părtinitori). Și colegul său Ș., care-i preot ca și preotul Oreste Dlužanski, se'nțelege bărbat de toată stima și onest a trebuit să jure, el și dl învățător B. dela ceilalți n'a mai pretins jurămînt, căci era o conșternare generală și indignare la culme. Oare ce va zice venerabilul consistor la procedura acestui preot democrat, care și a bătut joc de colegii săi, de starea preoțească, în fața străinilor, înaintea judecătoarei unde o mulțime de țărani, ovrei și alte litfe rideau în pumni de purtarea sa scandaloasă?

Procesul s'a sfîrșit abia la 3 Martie a. c., după două zile de pertractare și achitarea acuzațiilor și condamnarea părintorului Oreste Dlužanski la purtarea tuturor cheltuelilor de proces în suma de 180 de coroane.

Frumos s'au spălat acuzații, Oreste însă a rămas nespălat!!

Din Arbore.

Onorată redacție!

Zidindu-se o biserică gr. or. în Arbore a fost fiecare locuitor îndătorit, să contribuie la zidirea bisericii cu oareșcare sumă de bani. Ar fi ajuns, dacă ar fi contribuit fiecare locuitor dintr'un sat așa de mare ca Arborea deocamdată numai suma de cel mult 40 cor. pentru clădirea casei lui Dumnezeu; dară unii gheșefari din Arbore, ca fostul vornic Grecu și alții de tagma lui, cari voiau să aibă și ei vre-un tolos, nu s'au mulțumit cu atîta, ci au silit pe fiecare, chiar și pe acela, care are o mulțime de copii și care numai cu vai își poate agonisi 25 cruceri pe zi, ca să-și susție femeea și copiii — să plătească o sumă de tot mare, pe care aceștia nu sînt de loc în stare a o solvi. Mai ales acum în timpul iernii și cînd domnește criza aceasta de bani, n'are țărani de unde scoate paralele. Toți însă au promis că vor plăti, însă în fiecare an cîte o sumăoară după puțința lor. Neputînd așadar țărani să solvească îndată taxa impusă cu de-a sila, au chemat pe un secevestru districtual (?!), anume Ostrakiewicz, ca să implinescă, cum se zice pe ficine, care nu va plăti. Auzînd țărani de soșirea d-lui secevestru, unii neavînd ce începe, au încuiat casele și au luat-o la sănătoasa, alții fiind mai viteji au încuiat ușa și i-au eșit d-lui secevestru la poartă înainte, ca să-i spună, că nu pot să li dea nimic, avînd numai un suman și un cojoc în casă, pe cari în timpul iernii nu pot să li dea. Cu sumanul merge bărbatul la lucru ca să-și ciștîge cei 25 cruceri, eară cu cojocul umblă băietul la școală ori îl întrebuințează nevasta. Dl secevestru cu o botă groasă în mînă se apropie rîcnînd ca un leu și dă navală asupra țaranului. În desperarea lui, țaranul caută — cum ar face ficine într'o astfel de stare — să oprească pe dl secevestru și pe cei plăiași de a străbate mai departe. Dl secevestru se uită întîi împrejur. Vede el mulți oameni împrejur,

căci se uitau vecinii ca la o panaramă — atunci dă poroncă celor 5 plăiași, să strice ușa și să intre. Dacă nu erau mulți spectatori atunci dl secevestru întoarce bota și începe a trînti în vrăjmașul său.

În modul acesta a fost maltratată o femeie, care era singură acasă, fiind bărbatul dus la lucru. În modul acesta a puresc dl secevestru în mai multe locuri luîndu-li și straele din casă și lăsîndu-i astfel batjocuriți. Atunci țărani, neștiind ce face, au pus băieții pe cîte trei naintea sf. icoane zicînd: »Rugați-vă băieți voi, că pe voi va auzi mai degrabă D-zeu — să se dărîme zidurile bisericii pînă mine deminează». Alții iarăși au luat bita și traista în spate și s'au dus la munte, să ciștîge banii pentru biserică. Astfel voese ei să zidească locașul sf. alui Dumnezeu!

Sîntem curioși, ori judecătoria din Solca are știre despre toate acestea?

Vom vedea mai departe!

Un arborean.

Din Vama.

Prin moartea subită a d-lui Dr. Lang, fost medic comunal pentru Vama și comunele învecinate, a devenit vacant postul pentru un atare medic. În scurt timp se va escrie din partea prefecturii din Cîmpulung concursul pentru reocuparea postului acestuia.

În vederea faptului ca atare, și dorînd comunele respective ca acest post să se ocupe cu un medic de naționalitate romînă, atrag atențiunea onoratului public român, iară mai ales a cercurilor interesate cari au a decide în privința aceasta, asupra d-lui Dr. Iuliu Malinaș, ca unicul competent român pentru acest post.

Dr. Iuliu Malinaș și-a ciștigat înainte de 6 ani la facultatea de medicină din Viena diploma de medic și de atunci încoace a fost încontinuu aplicat ca medic secundar parte la spitalele din Viena precum spitalului St. Iosef de copii, parte la spitalul țării din Cernăuț, unde și de prezent se află, la cari spitale respective și-a ciștigat o praxă foarte bună mai cu seamă în ceea ce privește chirurgia, morburile infecțioase, morburile interne, boalele de copii etc.

Afară de astea a cercetat d-sa curs special pentru ajutorul la naștere și gynaecologie, așa încît promite a fi un medic foarte bun. Ca atare deja e recunoscut și din partea șefilor respectivelor spitale.

Aceasta se aduce mai cu seamă la cunoștința comitetelor și a primarilor comunali din comunele Vama, Frumosu, Dea, Vatra- și Rușii Moldovița, Rusboul Ciomîrna și Argel, cari au a decide asupra ocupării postului vacant. Primarii comunelor numite vor fi în scurt timp chemați la Vama, unde vor avea să dea glasurile lor pentru noul medic.

Deci fiind și ocuparea postului de medic o chestiune tot așa de mare și importantă, ca și denumirea unui preot sau alt funcționar, este cu cale ca să ne întrepunem cu toată energia și cu toată puterea, ca primarii din aceste comune să voteze numai pentru candidatul Dr. Malinaș. Să ni luăm în privința aceasta exemplu dela jidani, cari deja de mult lucră cu toții, ca în locul acesta să vie iarăși un jidan. Un funcționar dela judecătoria din Cîmpulung cutrieră deja toate comunele și voeste a smomi pe primari prin fel de fel de promisiuni ca să voteze pertru cumnatul său Dr. Wittner, un medic jidov refugiat din România. Ne miră mult că numitul funcționar are atîta timp de a se ocupa cu tremiterea de deputațiuni, la prefectura din Cîmpulung, spre a cere denumirea cumnatului său și de medic comunal, pentru Vama,

unde acesta e deja denumit tot cu ajutorul acestuia de medic pentru casa de bolnavi dela o fabrică de cheresteu de aici.

Ar fi foarte trist, ba chiar ar fi chiar o rușine nemaipomenită, dacă ne-am lăsa amăgiți și am lăsa că vornicii să voteze pentru un străin.

La urmă află de bine să declar, că cu toate că din partea străinilor să face cea mai mare agitație pentru Dr. Wittner, din partea Romînilor iar mai cu seamă din partea conducătorilor lor se observă cea mai mare nepăsare. Să nu uităm că prin aceasta ni discredităm chiar înaintea străinilor. Să ni stimăm întăi oamenii de neamul și legea de cari aparținem singuri și apoi să pretindem stima ce ni se cuvine dela străini.

G i.

Știri locale și din țară.

Petrecerea »Societății meseriașilor«, care află loc astăzi în sala de tir din grădina publică, va avea următorul program:

1. Cuvînt de deschidere, dl prof. Bodnărescu,
2. Imnul meseriașilor, cuv. de Balintescu,
3. Neică-Neiculiță, cor mixt de V. Vasilescu,
4. Cîntecul treicolorului, de Porumbescu,
5. Mari, iaca na, cor mixt de V. Vasilescu,
6. Imnul unirei, de Porumbescu,
7. Dansuri,
8. Cîsla, de Porumbescu,
9. Grupa țiganilor,
10. Grupa jidanilor.

Programul se începe precis la 7 oare seara.

Inteligența este respectuos rugată a lua parte la această petrecere.

Comitetul.

Precum aflăm, comitetul s'a îngrijit de vagoane electrice, cari stau la dispoziția inteligenței și care vor circula din 10 în 10 minute din piața principală pînă la stațiunea Schützenhaus. Red.

Consfătuirea învățătorimii romîne din districtul Rădăuțului spre crearea unei reuniuni învățătoresci romîne districtuale s'a ținut la 1 Martie a. c. în școala de fete din Rădăuț, la care cu entuziasm a participat aproape întreaga învățătoresc din district. S'a hotărît unanim crearea societății susnumite, alegîndu-se totodată un comitet provisor. Statutele s'au înaintat deja spre aprobare și se va ținea prima adunare generală probabil la 5 April a. c.

»Școala romînă«. Conform hotărîrii luate în ultima adunare generală, comitetul societății a hotărît a inaugura seria șezătorilor literare și științifice Sîmbătă în 14 Martie. În acea zi la oarele 6 sara dl prof. I. Nistor va susținea un disput asupra ortografiei romîne în cl. IV A a liceului III al statului (piața Austriei). Onorații membri se invită a lua parte în număr cit se poate de considerabil.

Pentru fundațiunea jubilară »Francisc Iosif, care se va activa în Cîmpulung pentru sprijinirea elevilor sermani dela gimnaziul de stat de acolo au binevoit a solvi: Orașul Cîmpulung, domni Löwy, Langenhahn, Anhauch & Milch cîte 2000 cor.; comuna Fundul Moldovei 1000 cor.; comuna Rus-Moldovița 600 cor.; societatea pentru exploatarea pădurilor din Frumosul și Firma Baumgarten din Dorna cite 300 cor.; firmele Chaim Markowicz & Schapira din Dragoiești și Bntschel Iacob & M. Druckmann din Dorna cite 250 cor.; comuna Frumosul și E. H. Friedmann din Vama cite 200 cor.; Firma Druckmann & Sand din Frumosul 100 cor.; comuna Cîrlibaba și Abraham B. Schieber din Frasin cite 50 cor.; P. C. Sa păr. C. Sbera din

Dorna 20 cor.; Lazar Haim din Vama 10 cor. Suma totală 7730 cor.

Atac hoțesc în țară. În noaptea de 26 l. t. pe linia Przemyl — Neu-Zagorz s'a comis un îndrăzneț furt. Doi indivizi intrară într'un cupeu și cu oarecare bunăvoință de gentilomi, îmbătară pe un pasager cu rachiu preparat și apoi fiind acesta amețit îl jefuiră de-abinele. Dar ei nu se mulțumiră cu atîta, ci-l aruncară pe nenorocitul din cupeu, carele căzu în zăpadă, unde fu aflat mai tîrziu abia viu.

Știri din lume.

Căsătoria principelui Bulgariei. Vineri a avut loc la biserică Sf. Augustin din Coburg ceremonia căsătoriei religioase, după ritul catolic, a principelui Ferdinand al Bulgariei cu principesa de Reusse Xoestritz, Eleonora. Martorii erau principele Filip de Coburg din partea prințului, iar principele Eric, Roman IV de Reuss Koestritz din partea prîncipesei.

Pentru grațierea lui Stoessel. Generalul Stoessel a înaintat ministerului de interne o petiție, în care cere grațierea sa. Petiția va fi prezentată zilele aceste Țarului.

Prînz de gală în onoarea deputaților. Președintele Camerei ungare, Iusth Gyula a dat în sala hotelului Royal, un prînz de gală în onoarea deputaților. La acest prînz au fost invitați dintre deputații naționaliști domnii Aurel Vlad, Ioan Suci, George Popovici și Mihai Polit.

Contra masacrelor în Macedonia. Ambasadorul Germaniei la Londra, contele Wolf-Metternich, a declarat, că Germania speră că cel puțin acum, marile puteri vor face demersuri serioase pe lingă Poartă, ca să pună capăt masacrelor din Macedonia.

Episod din criza americană. În Statele-Unite lupta devine tot mai crîncenă între patroni și muncitori Asociația națională a patronilor a format în acest scop un fond de un milion și jumătate dolari (7,500.000 lei) pentru a putea purta cu succes timp de trei ani război împotriva Uniunii muncii, adică a sindicatelor. Se zice apoi, că acest fond n'ar fi destinat să învingă corupțînd, ci luminînd opinia publică asupra primejdiei sindicalismului muncitoresc. Presa americană încă e mai mult favorabilă muncitorilor și a unanimă în a îndemna nu la luptă pe față între capitalul organizat și brațele sindicalizate, ci la o înțelegere, care să dea pe cît se poate fiecăruia ce i-se cuvine.

Rezultatul general final al alegerilor dietale din Agram este următorul: Au fost aleși 52 coaliționiști, 25 Starceviciani, restul alte fracțiuni.

Plan de atentat. Poliția din Madrid a descoperit o conspirație pentru asasinarea regelui Alfons. La o serbare, care a avut loc sîmbăta trecută, au fost arestați doi indivizi suspecți, cari căutau să se apropie pre mult de trăsura regală.

Un groaznic atentat contra șachului Persiei. Pe cînd șachul se primbla în automobil, s'au aruncat două bombe asupra vehiculului. Zeci de persoane din suită, cari se aflau în două automobile au fost ucise sau grav rănite. Șoferul automobilului în care se afla șachul și călărețul, care deschise cortegiul, au fost uciși. Șachul a scăpat neatinș. Autoritățile procedează cu cea mai mare energie.

Predarea darurilor Romîniei către orașul Roma. Din Roma se anunță, că dl Nicolae Fleva ministrul Romîniei la Roma, a predat Sîmbătă dimineața regelui Victor Emanuel albume, medalii și diplome ale jubileului din România. Regele a mulțumit foarte călduros, exprimînd cea mai vie simpatie pentru România și Soveranii săi.

Semn al timpului. După cum se știe, Camera italiană a decis, ca religiunea să nu mai fie obiect ordinar al învățămîntului în școlile populare. Măsura aceasta luată de camera italiană este, cum se pare, îndreptată în contra clericalilor intrasigenți și a Vaticanului. Ca însă să

se poate împăca conștiința bunilor creștini catolici, Camera a decis, ca părinții să fie îndreptățiți a-și instrui copiii în localul școlii printr'un catechet ales și plătit de ei. Este de notat, că comunele au dreptul a primi sau a respinge regulamentul Camerei în privința instrucțiunii religioase.

Sufragiul universal în Ungaria. Joi a fost primit în audiență contele Andrassy, care a înaintat împăratului raportul despre proiectul de lege relativ la reformele electorale. „Neue Freie Presse“ publică următoarele amănunte împărțite de Andrassy împăratului. Noua reformă electorală se bazează pe popularitatea voturilor. Fiecare cetățean, care știe scrie și ceti, va avea un vot. Acei, cari plătesc darea prescrisă de lege, vor avea două voturi, iar cei cari au diplome de absolvire a unei școli secundare sau superioare, vor avea trei voturi. Votarea va fi pe față. Dreptul de alege pentru parlament nu va fi identic cu dreptul la alegerile comunale. Numărul mandatelor se va spori.

Un groaznic incendiu a izbucnit în 1 Martie în magazia de mărfuri a serviciului maritim din portul Constanței. Focul a izbucnit la oarele 3. Pompierii sosiți la timp au fost aproape desarmați față de furia, cu care propagau flăcările. Magazia a fost distrusă cu desușire cu toate mărfurile ce se aflau într'nsa. Focul s'a comunicat apoi la magazinele de mărfuri ale căilor ferate, cari se află în vecinătate. Sosind vapoarele „Iulietta“ și „Sulina“, au fost puse în mișcare pompele, apărind astfel atacurile de petrol. Manevra a reușit, căci focul a fost localizat în acea parte și o groznică catastrofă s'a evitat în chipul acesta. Focul a luat naștere dela magazia serviciului maritim, în care se aflau depozite de mărfuri în valoare de aproape un milion. Totul a fost distrus complectamente. Magazia c. f. r. aflându-se alături, a fost și ea complect distrusă; au fost salvate o parte din mărfuri. Pagubele trec de un milion.

Organizarea socialiștilor din Ungaria. Socialiștii Români din Capitala Ungariei s'au reorganizat într'un partid separat.

A. S. R. Principele Ferdinand al României decorat. A. S. R. Principele Ferdinand al României a fost numit cavaler al ordinului Elefantului.

Furia polonilor din Posnania. Revoluția din cauza votării proiectului de expropriare a moșiilor poloneze, comitetul executiv al partidului polonilor din Posen, a provocat pe toți funcționarii germani de acolo să părăsască țara Polonilor, căci la din contră nu vor scăpa teferi de furia Polonilor asuprași. Funcționarii germani s'au adresat către cancelarul Bülow, cerînd măsuri împotriva polonilor revoluțari.

O scrisoare a căpitanului Göben. Căpitanul Göben, care, după ce a omorât pe maiorul Schönebeck, s'a sinucis, lăsînd următoarea scrisoare: »Eu cred că soția lui Schönebeck a avut o influență dispozițională asupra mea. Numai astfel am luat deciziunea să-l omor pe maior«.

Doamna Schönebeck e internată într'oa casă de sănătate.

Turburări în Portugalia. Pericolul amenințat tot mai mult dinastia lui Manuil II. În întreaga țară domnește o mare febră. Poliția și armata stau gata pentru orice eventualitate. Guvernul e slab față de turburări. În tot momentul ne putem aștepta la o catastrofă.

Björnson și Andrassy. Björnson publică în „Curierul European“ un articol fulminant contra lui Andrassy, în care-l învinovățește, că el maltrătează poporul român și slovac într'asa un mod cum nu s'a mai auzit în Ungaria. Expunerile sale să le bazează Björnson pe faptul, că în timpul scurt, decînd îi Andrassy ministru de interne, au fost 15 redactori români și slovaci pedepsiți cu 18 ani închisoare și 18.000 cor. pedeapsă băniască.

O crimă furioasă în comuna Conțești, România. Doi indivizi George Năstase și Niculai Duțan, anunță ziarele din România, au ucis din cauza sărăciei cu topoare o familie de șese inși. Comișătorii crimei au fost arestați.

Resboiu în Marokko. Generalul d' Amade, a fost după cum se anunță atacat de resboiicii Mdakras. După o luptă serioasă îi succes să respingă dușmanul. În lucru vederat că Marokkanii se apără tot mai serios. Se pare să fie aceasta cunoscut și în Paris după cum documentează conferințele ministrilor și consfăturile cu generalul Liantey.

Un meting de protestare contra expedițiunii spre Marokko. În prima Martie sara a aflat loc în Paris un protest contra isgonirii socialiștilor Ruși, la care au luat parte peste 5000 de persoane. Deputatul Iannés a protestat contra acțiunii întreprinsă în Marokko și a documentat, că expedițiunea din Marokko îi întreprinsă în favorul capitaliștilor.

Bibliografie.

Institutul de arte grafice »Minerva« și-a îmbogățit colecția de cărți prin un nou volum de versuri intitulat: „Zări senine“.

Dl A. Mindru, tînărul poet, pe care l'am întilnit în anii din urmă prin cele mai excelente reviste și-a adunat mărgăritarele reslețite într'un volum foarte bine îngrijit de 157 pagini. Volumul constă din două părți, din »zări senine« și din »icoane din străbuni«. În partea primă își arată poetul gingașia, de care-i învăluit sufletul său simțitor și profunda iubire față de natură, pe care știe s'o îmbrace în o haină, care suprînde. Pe »aripile adierii“ se rădică tînărul poet din »lumea vecinilor patimi“ în »zările senine“ și-i succede să și imple în măreția lor »viața de lumină«. De o frumuseță rară sînt poeziile: »Dorința«, »Sbuciumul«, »Idilă«, »Inecul«, »Cucernicie« și »Reînviere«. În partea a doua, în noua notă, pe care ni-o prezintă poetul, își distăinuiește talentul puternic în toată claritatea lui. Ni doare, că nu putem în această mică dare de samă reproduce vr'o una din icoanele zugrăvite cu atita măiestrie. Place mult »Plăieșul«, »Domnița« »Ruxanda«, »Vorniceasa«, »Jupînița« și »Nunta lui Graur«.

Versificarea și limba, în care s'cetluite ideile domnului A. Mindru sînt foarte frumoase. Nu întilnim în cuprinsul volumului neologisme, cari întunecă farmecul poeziei gingașe. Recomîndăm cu toată căldura volumul domnului A. Mindru cetitorilor noștri. Tînărului poet îi transmitem o caldă stringere de mîină cu ruga:

Natură tu, duhovnic, veșnic
Acelor îndrăgiți, sfințește,
În sufletu-i scump poezia
Icoana, care-l stăpînește!

»Cucernicie« **Leandru.**

»Familia Romînă«. Golul, care se simția în cercurile familiilor romine din Ungaria cu apunerea revistei »Familia«, l'a implut, începînd cu prima Faur 1908, revista »Familia Romînă« care apare sub îngrijirea d-lui Lucian Bolcaș. Penele, pe cari le întilnim în sinul acestei reviste promit un viitor strălucit frumoasei întreprinderi. Dorim isbindă modeștilor luptători. Revista apare săptămînal în Budapesta. Redacția și administrația II. strada Casáky 23. Abonamentul pe an 10 cor. pe jumătate 5 cor.

»Lucaefărul« Nr. cu următorul sumar: Dr. I. Borcia: »Peste puterile noastre« de Björnstjerne Björnson. — Simina Bran: Unui cîntăreț (poezie). — Al. Ciura: Aduceri aminte. — Vasile G. Militaru: Scrisoare (poezie). — D. Teodorescu: Prietini vechi. Nuvelă din popor. — I. Duma: Dări de seamă: M. Sadoveanu, Vremuri de bejenie. — Cronică: Conferințele despărțămîntului Sibiu. Expoziția de copii din Băsești. Din Germania. Re-

viste și ziare. Știri. — Poșta redacției. — Poșta administrației. — Bibliografie. — Ilustrațiuni: Expoziția de copii din Băsești. — Banca rominească »Codreana«. — Casa lui »Badea Gheorghe« din Băsești.

Mulțămite publice.

D-nii Isidor cav. de Ianoș și Constantin cav. de Buchenthal, au oferit câte 100 cor. pentru »Societatea Doamnelor romine din Bucovina«. Pentru aceste oferte morinimoase se aduce mult onorațiilor donatori cea mai sinceră mulțămîtită din partea comitetului.

Pentru soc. »Sintul Ioan cel Nou« a ponomarilor bucovineni au incurs următoarele oferte benevole dela domnii:

Lista Nr. 5 încredințată d-lui Dr. Animpodist Dașchievici, prof. gimn. în Suceava: D-sa 3 cor.

Lista Nr. 43 încredințată d-lui Dr. Marcu Tabacar, candidat de notar în în Cernăuț: D-sa 10 cor.

Lista Nr. 94 încredințată d-lui Dr. Radu cav. de Grigorcea, proprietar mare în Prisăcăreni: D-sa 10 cor.

Lista Nr. 211 încredințată d-lui Leon cav. de Goian, procuror în Suceava: D-sa 2 cor.

Lista Nr. 222 încredințată d-lui Andrei Carp, primar în Iordanești: D-sa 5 cor.

Mulțămitele cele mai profunde marilor donatori din partea comitetului.

Pentru comitet:
Stefan Dimbean, Procope Reverin,
președinte. funcționar în comitet.

Apel

a adresa părinților și prietenilor elevilor liceului III al statului.

În virtutea decretului imperial cu data de 29 Aprilie 1906 filiala liceului I. al statului s'a despărțit de acest liceu cu ziua de 1 Septemvrie 1906 și s'a organizat ca institut independent cu numele de »liceul III al statului«.

Corpul didactic — acum independent — a ținut să se achite de prima și s'nta sa datorie prin activarea unei instituțiuni de binefacere pentru elevii săraci și demni de ajutor; căci deși există felurite instituțiuni pentru promovarea binelui elevilor, totuși mai rămîne un teren vast de activitate pentru o societate de ajutorare, care are nobila menire, de a elimina, sau cel puțin a slăbi insuficiența mijloacelor de ajutor pentru tinerimea studioasă.

Statutul societății, care din prea destinsa grație a Alteței sale i. r. arhiducesei Maria Valeria are fericirea a se numi »Societatea Maria Valeria«, este deja aprobat de înaltul guvern. Direcția și corpul didactic al liceului III al statului simte mare bucurie și fericire, de oarece îi este dat a activa această societate de binefacere tocmai în anul acela, în care toate popoarele Austriei documentează inalterabila iubire și credință față de Împărat și Augusta dinastie prin crearea de nenumărate instituțiuni de binefacere.

Din acele considerări direcția și corpul didactic al liceului III al statului se simte plăcut îndătorit, a apela la toți onorabilii părinți, prieteni și protectori ai elevilor liceului III al statului, să

binevoiască a da expresie interesului lor față de aceasta nouă instituțiune prin participare cît se poate de numeroasă.

De oarece elevii liceului III sînt în cea mai mare parte copii populației sărace, se resimțta cu atît mai mult lipsa unei așa fel de instituțiuni de binefacere.

Cu aceasta ocazie corpul didactic nu poate lipsi să apeleze la generozitatea onor. amici și protectori ai tinerimii studioase, invitîndu-i în terminii cei mai călduroși să se înscrie în lista membrilor.

Statutul prevede trei feluri de membrii:

1. fundători, cari plătesc odată pentru totdeauna cel puțin suma de 50 de coroane, sau cite 10 coroane la an;

2. ordinari, cari se obligă la cotizația anuală de cel puțin 4 cor.;

3. sprijinitori, cari au bunăvoința să contribuie o oareșcare sumă după bunul lor plac.

Onor. binevoitori ai tinerimii studioase, doritori a se înscrie în lista membrilor, să binevoiască a se adresa direcției liceului III al statului, ca să se poată convoca cît mai curînd prima adunare generală constituantă.

În numele corpului didactic al liceului III. al statului:

Teodor Bujor,
i. r. director.

Concurs.

Prin aceasta se escrie concurs pentru acordarea unui stipendiu de 800 coroane anual pentru studenți dela școala agronomică superioară din Viena. În prima linie vor fi considerați studenți dela secția silvică.

La acest stipendiu pot reflecta acei studenți, cari:

1) poșed indigenatul bucovinean;

2) cunosc cel puțin una din limbele țării, și

3) poșed cunoștințele necesare în științele auxiliare conomice și cari se vor obliga prin revers, de a se dedica dupre absolvirea studiilor, cel puțin prin decurs de zece ani, a sta în serviciul țării.

Petițiunile ajustate conform recerînțelor sânt de înaintat pînă cel tîrziu la 25 Martie la comitetul țării, adeverind totodată și inscripțiunea urmată la școala agronomică superioară din Viena.

Dela comitetul țării.

Nr. 2867.

Știre ultimă.

În momentul ultim primim de la direcția căilor ferate știrea, că în apropierea stațiunii Jucica pe linia către Lujani a aflat deminează în 7 Martie o ciocnire între trenul de marfă Nr.371 și între un tren de manevră. Un conductor a fost ucis și mai multe vagoane demolate.

D economă

se caută

pentru un preot bătrîn la țară.

Respectiva trebuie să se cunoască și la bucătărie.

A se adresa la biroul tipografiei, »Palatul Național«.

Societatea Gisela

Institut pentru asigurare reciprocă a vieții și a zestrei
sub protectoratul Alteței imp. regale, a principesei Gisela.

Starea societății conform bilanțului din 1906
Capital asigurat: 176,154.000 cor.

Fondurile premiilor de rezervă și a transporturilor 61.759.225 cor.

Fondurile din venituri, din asigurări și alte fonduri 3,911.786 cor.

Dividendele pro 1906 au fost de $7\frac{1}{2}\%$

Fondul pentru înzestrarea fetelor sermane 570.858 coroane 61 b.

Agenți locali se caută în tot locul și se plasează în condițiuni favorabile. Secretari comunali, învățători și funcționari fără multă muncă își pot câștiga venituri laterale.

Informațiuni detaliate împărtășește
Reprezentanța generală pentru Bucovina, Cernăuț, str. Rusească 9.
(Retipărirea nu se bonifică).

Cetiți „Apărarea Națională”.

Leopold Kohn

comerț de lemne „Tivoli” calea Ardealului

oferă calități bune de lemn de clădit și de material pentru mășari, lemn în lodve și tăiat în lețuri, lemn pentru ușori și pentru privazuri precum și de geluit

cu prețuri moderate.

Tot felul de scînduri pentru podele precum și scîndurile pentru parcheturi, uscate cu desăvîrșire

Prăvălia B. Baltinester iun., Cernăuț

Fondată la 1873

Strada Enzenberg Nr. 3.

Telefon Nr. 301

Unicul depou de păpucării F. L. Popper, Chrudin; Anton Capek, Viena; de pălării I. Heinrich Ita, Viena; Iosif Pichler și fii, Graz; pentru argintării de Alpakka și China: W. Bachmann & Co., Viena.

Prețuri moderate pentru blăni și mărfuri de iarnă de tot felul. Cușme de blană pentru domni, persiane, sealschin, nutria, cușme de stofă pentru domni, cușme de lină pentru dame la patinat. Albituri veritabile pentru vinători. Chenille de Echarp și postavuri, cușme de lină, colțuni, mușchete, încălzitori pentru pîntece, genunchi, puls și pulpe la picioare, gemandane pentru călătorie, necessaire pentru călătorie și cusut. Albumuri și casete, mărfuri de piele, Tașcuțe portative pentru dame, oglinzi portative și pentru toaletă, utenzilii de scris, fumat și garnituri. Bețe de primblare cu sau fără argint, bumbi pentru manșeșete și gulere.

Modele cele mai solide mai frumoase și mai noue de papuci pentru dame, domni și copii. Galoși și șușoni, cele mai bune fabricate.

Pentru dame: papuci eleganți pentru bal, vînturari feleuriti, batist și matasă, colțuni de matasă și crep, sădea și ajour, mănuși de piele, boas din pene de struț și marabout, cele mai moderne mătăsuri, echarps, colanele cele mai noue, obiecte pentru împodobirea părului.

Pentru domni: Papuci jumătăți de feliul cel mai elegant, jobenuri și clacuri după fasonul cel mai nou, colțuni, crep colorii de modă, mănuși după fabricatele cele mai fine, Cameși batist, pique, gulere, manșete, cravăți, batiste de matasă și stoă.

Cele mai fine parfumuri franuzești și englezești. Perii de cap, straine și dinți.

Palarii de matasă. — Cele mai frumoase cravate englezești și vieneze.

Puști de vînătorie' Tășci, gamașe, minecare, scaune purtărețe, munițiuni etc. etc.

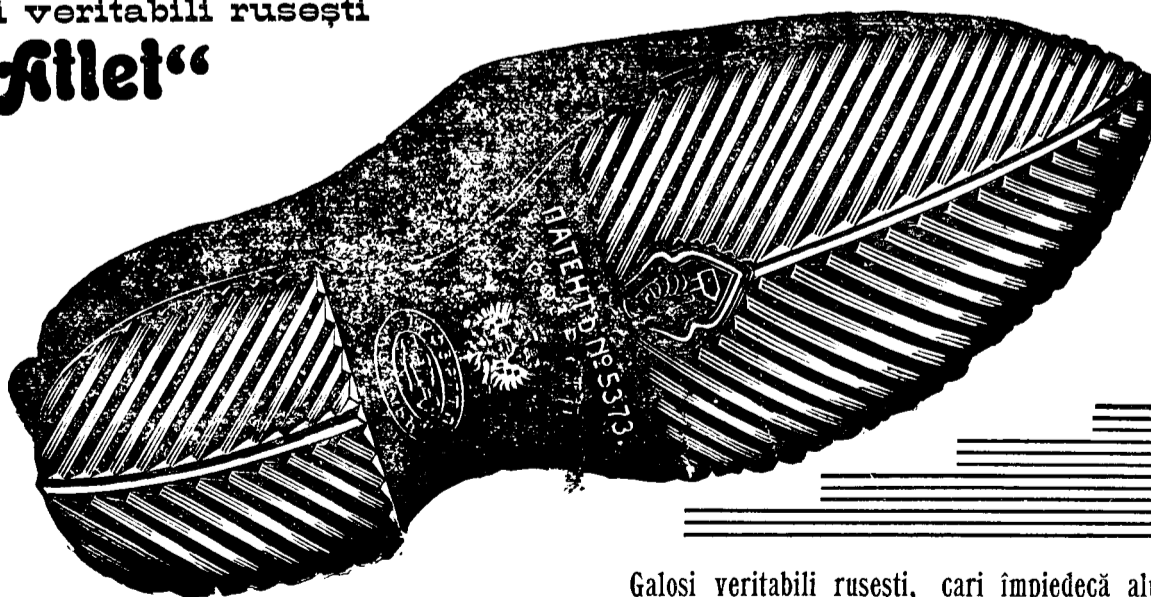
Săniuțe, sistem rodel; la aceste cepițe, gamașe și mănuși.

Atențiune!

Galoși veritabili rusești

„Atlet”

Garantie deplină pentru
cvalitate și durabilitate.

Galoși veritabili rusești, cari împiedecă alunecatul.
Patente N-rii: 6888, 8020, 18564, 5373, 3422, 2374, 18597.

Cereți pretutindeni numai galoși „Atlet”

Se pot afla la firmele:

B. Baltinester.

Gottesmann & Nadel.

Redacția și administrația
ziarului

„Apărarea
Națională”

Cernăuți
strada Stefaniei No. 13.

„MINERVA”

stabiliment de arte grafice
și institut de editură

BUCUREȘTI

Bulevardul Academiei 3
Strada Edgar - Quinet 4

cea mai bogată
editură în scrieri
naționale